

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

DET ARBEJDER VI MED

ÅRSBERETNING 2021

VELKOMMEN – SIKKE ET ÅR – IGEN, IGEN!

2021 har på alle måder været endnu et spændende år. I foråret skabte rewilding på Mols røre og medieopmærksomhed – men også vigtig viden om dansk natur og betydningen af de kommende danske naturnationalparker. Og mens mediestormen rasede på Mols og i pressen, skyllede den ene Corona bølge efter den anden ind over landet.

I ly af orkanerne skabte vi to fantastiske særudstillinger "Hvad er det værd" om museets første 100 år, og "Dansker med ulve" om ulvene i Danmark, der jo både skaber fascination og frygt, og derfor er relevant for os at fortælle om. 100-året blev desuden fejret med folkefest og genbrugsmarked i Universitetsparken, foredrag og fest for medarbejdere, frivillige og bestyrelse og vi udgav også jubilæumsbogen VILD TID.

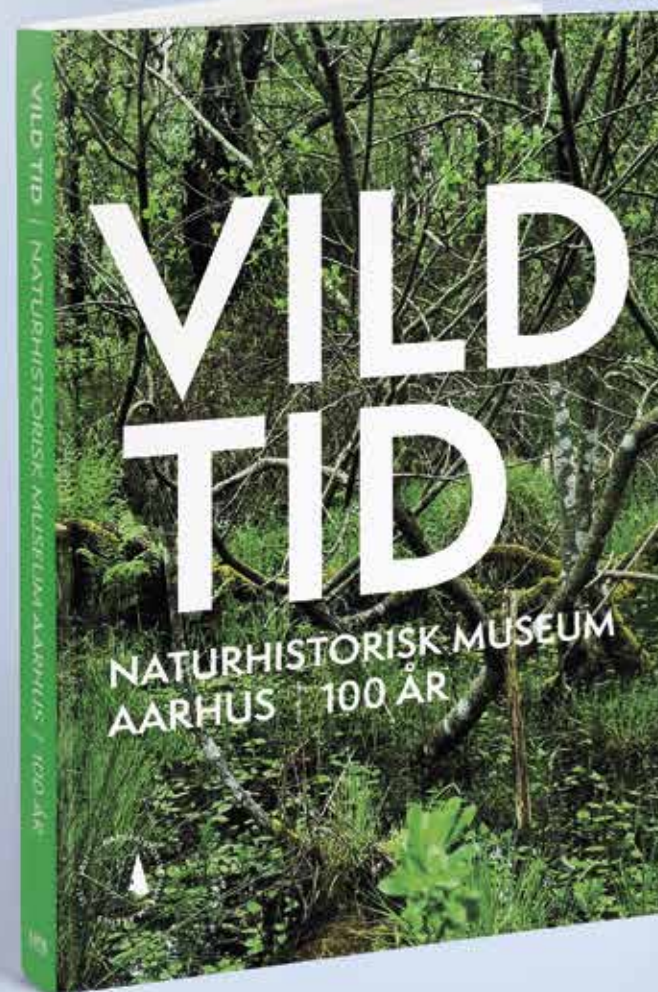
Museets gamle auditorium med klapsæder og strittende polstringer blev i årets løb omdannet til et moderne Tv-studie, hvorfra produceres naturvidenskabelige YouTube videoer til børn og unge i hele landet i det ambitiøse projekt SEJENS.

Rejsen mod nyt Nature & Science Museum på Aarhus Ø fortsætter også ind i det nye år. Grøn omstilling, bæredygtig udvikling, biodiversitet og klimaforandringer under pres kalder på museet - og vi er klar til at tage fat på den næste 100 år!

Med venlig hilsen

Bo Skaarup
Museumsdirektør

Hans Skou
Bestyrelsesformand

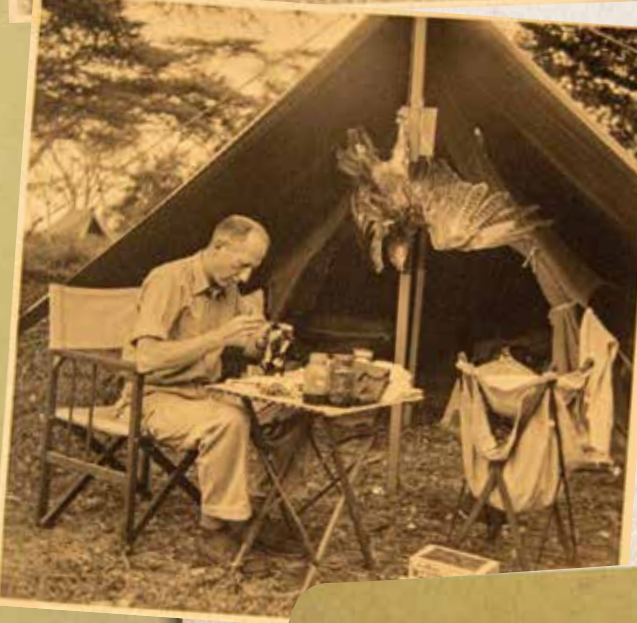
INDHOLD

Velkommen	2
Hvad er det værd – et 100 års jubilæum.....	6
Folkefest på Naturhistorisk museum.....	8
At drive museum under en pandemi.....	9
Sejens.....	10
Samlinger – SPECIFY	12
Aktuelle forskningsprojekter.....	14
Rewilding/Mols	16
Ud af huset oplevelser med naturhistorisk museum	18
Kursusvirksomheden Molslaboratoriet.....	20
Fra skoletjeneste til børn- og ungeformidling.....	22
2021 i tal	24
Salgs- og kommunikationsafdelingen rykkede i år	25
Dansker med ulve	26
Om museet & bestyrelsen	28
Besøgstal og årsregnskab	30
Medarbejdere	31

Fotos: Naturhistorisk Museum Aarhus
Layout og tryk: Gustav&hund

HVAD ER DET VÆRD? – ET 100-ÅRS JUBILÆUM

Et 100-års jubilæum skal fejres med manér! Med en stærk forskning og formidling har museet i sit 100-års-jubilæumsår rigtig meget på hjertet og en solid krog i samfundet, er med til at definere den nationale naturdagsorden og skaber debat og refleksion. Et museum er dog intet uden dets mennesker – museumsfolk og gæsterne. De skaber magien i samspil. 2021 er et ganske særligt år for

museet. Det markerer 100-året for grundlæggelsen af museets samlinger og offentlig adgang til museumslokalerne på Læssøesgades Skole. Samtidig er det 80 år siden det arkitekttegnede og spritnye museum i Universitetsparken blev indviet med ordene: "...det mest moderne naturhistoriske museum udenfor De Forenede Stater (USA)". Jubilæumsåret må også dele opmærksomheden med andre

vigtige fejring. Det er 80 år siden Ellen Dahl overlod forskningsretten til jordene ved Nedre Strandkær-gård (Molslaboratoriet) og 70 år siden gård og jorde blev doneret til museet. På selv samme jord har vi sat naturen fri og har 5 års-jubilæum med et Rewildings-projekt.

Det er 70 år siden at det populære hæfte Natur og Museum så dagens lys og det er 30 år siden at sidste del af udstillingen Danmarkshallen (nu Vores Natur) stod klar og gav gæsterne mulighed for at gå opdagelse i de danske landskaber og levesteder. Ildsjæle har gjort museet til deres livsværk og med entusiasme arbejdet for at bevare den indsamlede natur for eftertiden og folde livets store og små fortællinger ud. Dette har skabt rammen for gæsternes og samfundets udbytte af museet.

Så meget at fejre, men tør vi spørge, hvad er det værd? I et samfund hvor bundlinjer, økonomi og tid er målestok for værdi. Hvor vi er vant til at kunst koster kassen, men hvad med oplevelser i mødet med

naturen og viden, der berører og forundrer. Noget der gør os klogere, gladere og tages med videre i livet. En platform til at opleve verden mere. Jubilæumsudstillingen Hvad er det værd? forsøger at tage fat i dette.

Udstillingens ramme er en af naturens smukke former – en 'logaritmisk spiral'. En helt enkel og dog kompleks form, der rummer både gentagelse og udvikling.

Et langt arkivskab, der som en nerve går gennem udstillingen og forbinder fortid, nutid og fremtid. Udtryk og indhold smelter på forunderligvis sammen.

Gennem genstande, udvalgte historier og særlige nedslag sætter vi pris på naturen og Naturhistorisk Museum. Konkret værdi på vores genstande og på metaplanet på samlinger, den viden, de stiller til rådighed.

Udstillingen igennem præsentationens fantastiske historier, overraskende og særlige genstande og forskningsprojekter, der genererer ny viden og naturdebat.

Hvad er det værd? er Memory Lane kombineret med opmærksomhed på værdiskabelse og værdisættelse. Det kostbare, det unikke og det uerstattelige. Det hele fører ind i hjertet af udstillingen til visionen og arbejdet med et nyt "Nature & Science Museum.

Utallige udstillinger har afløst hinanden i museet mens generationer af århusianere år efter år har trykket næsen mod glasvæggen til de udstoppede løver og andre savannedyr i den ikoniske afrikaudstilling. Som en del af jubilæumsåret er fortællingen om museets store

videnskabelige indsamlingsekspedition i 1947 koblet til de udstillede dyr. Dette sætter fokus på værdien i form af dyreliv og det uhyre store arbejde, der ligger i sådan en udstilling. Det giver ligeledes anledning til refleksion over den moderne naturforvaltning i området. Filmoptagelser og fotos fra ekspeditionen giver autenticitet og nerve til fortællingen.

Jubilæumsbogen Vild tid tager tråden op fra Hvad er det værd? om Naturhistorisk Museums relevans og værdi. Forfatter Susanne Sayers kombinerer elegant museets historie og samtid med dets evne til at være i front og markere sig i debatter om vores natur og vores relationer til den. Bogen er et fint punktum for et jubilæumsår, der tydeligt viser ind i de næste hundrede år.

◀ Billedtekst/billedtekster
Oluptatur? Udis ratur reruptaturi
con excepelest aliti res ullorio nse-
rum voluptas imus eni id molup-
tur, sam quat occullaut excestia
dolorumque

▲ Den ikoniske Afrika-udstilling fra 1941 har fået en opdatering i forbindelse med 100-års fødselsdagen.

◀ Eksotiske dyr bliver indsamlet på Afrikas savanne til konservering og udstilling på museet.

FOLKEFEST PÅ NATURHISTORISK MUSEUM

2021 blev året, hvor vi fejrede museets 100 års jubilæum. Dette skete med et væld af aktiviteter og bidrag. Det blev bl.a. til en folkefest med gratis adgang til museet på dagen, samt et bagagerumsmarked på vores arealer i Universitetsparken.

Der blev også skrevet og udgivet en jubilæumsbog, VILD TID med Salling Fondene, som har muliggjort bogens tilblivelse. I bogen VILD TID, kommer læserne helt ind i hjertet på Naturhistorisk Museum i en nærværende beretning om et museum med holdninger, der insisterer på at være relevant, inspirere og have naturen i fokus. Naturhistorisk Museum blev skabt i en VILD TID, der satte sig spor i videnskaben, kunsten og vores måde at leve på. Naturen har brug for en stemme som aldrig før, og bogen viser med tydelighed, at Naturhistorisk Museum i Aarhus til alle tider har haft gennemslagskraft i samfundet og ganske meget på hjerte. Alt det, som ligger i hjertet blev der også øst ud af i et jubilæumsforedrag på museet, hvor medarbejdere, bestyrelse og gæster fejrede 100-året – også

i jubilæumsudstillingen "Hvad er det værd", som sætter gang i en debat om værdien af natur og hvordan vi prissætter den. Udstillingen kan opleves frem til efteråret 2022 på museet. Også rent grafisk blev 100-året anledningen til en transformation i vores grafiske identitet. Her blev det gamle logo skiftet ud med en ny variant i en midlertidighed frem mod det nye museum, som symboliserer fremdrift og på vej mod det nye museum i en identitet, som favner flere elementer, som kan anvendes mere kreativt og spillende i årene fremover – både på digitale medier og fysisk i museets udstillingsrum. Logoet er skabt af designbureauet Grobowski, som også står bag markante logoer som Randers Teater og Kongelunden.

▼ *Gammelt og nyt logo*

I bogen VILD TID kommer læseren helt ind i hjertet og med ned i maskinrummet af Naturhistorisk Museum Aarhus. Journalist Susanne Sayers beretter nærværende om et museum med holdninger, der insisterer på at være relevant, inspirere og have naturen i fokus. En tankevækkende bladde igennem-bog til sofabordet med stort samtalepotentiale. Sammen tager vi en tur ned ad 'memory lane' og møder mennesker, der gennem 100 år har formet museet og bidraget med forskning, indsamling og formidling i naturens tjeneste.

Naturhistorisk Museum blev skabt i en VILD TID, der satte sig spor i videnskaben, kunsten og vores måde at leve på. 100 år efter står vi igen i hvirvlerne af en VILD TID. Vi kigger også ind i fremtiden og hører om tanker for et nyt 'Nature & Science Museum' i Aarhus. Naturen har brug for en stemme som aldrig før, og bogen viser med tydelighed, at Naturhistorisk Museum i Aarhus til alle tider har haft gennemslagskraft i samfundet og ganske meget på hjerte

AT DRIVE MUSEUM UNDER EN PANDEMI

Corona-krisens væsentligste vilkår for Naturhistorisk Museum har i 2021 været følgende:

I forlængelse af den nationale nedlukning lige inden juleferien 2020 besluttede museet fra d. 5. januar 2021 at hjemsende mindst 30% af medarbejderne med henblik på at søge kompensation senere.

I første omgang gjaldt hjemsendelsen til og med søndag d. 17. januar – men dette blev senere forlænget flere gange som følge af regeringens beslutninger.

Hjemsendelserne på Naturhistorisk Museum ophørte efter påske, og alle blev tilsagt at møde på "almindeligt" arbejde enten hjemme eller ved fysisk fremmøde fra og med tirsdag den 6. april. Ophør af hjemsendelserne skete derfor ca. to uger før museets genåbning, for at styrke trivsel og sammenhold samt skabe rimelig tid til opsamling af "hængepartier", behandling af fyldte mailbokse mm. 21. april: Naturhistorisk Museum genåbnede – men med skrappe

restriktioner, herunder maksimalt 10 personer per rum, krav om Coronapas m.m.

14. juni: Krav om mundbind på museet gjaldt ikke længere.

Søndag den 19. december 2021 – søndag den 16. januar 2022 blev museet igen tvangslukket.

At hjemsende medarbejdere, som museets ledelse valgte at gøre i første kvartal 2021, har i sagens natur konsekvenser for arbejdsglæden, ligesom en anden følgevirkning er udskudt arbejde med fx projekter – men museets ledelse er ikke i tvivl om, at det var den rigtige beslutning at hjemsende denne gang.

Hjælpepakkerne, som museet i 2021 har ansøgt om og modtaget støtte fra, er følgende:

Slots- og Kulturstyrelsen: Sikkerhedsmæssige tiltag, der skal understøtte en tryk genåbning **30.000 kr.**

Slots- og Kulturstyrelsen: Kultur for alle - digitale tilbud til borgerne **50.000 kr.**

Slots- og Kulturstyrelsen: Pulje til publikumsfremmende initiativer for institutioner med faste attraktioner **250.000 kr.**

Erhvervsstyrelsen: Lønkomensation (1. kvartal 2021) **1.190.845 kr.**

Salling Fondene og Aarhus Kommune: Sidste tredjedel fra ansøgning til 2020-hjælpepakke **295.809 kr.**

Salling Fondene og Aarhus Kommune: Puljen til større kulturaktører **1.235.000 kr.**

AUD-tilskud til lærling 15.000 kr.

Sammenlagt udgjorde støtten fra diverse hjælpepakker: **3.067.000 kr.**

ØKONOMISK RESULTAT

Det økonomiske resultat for 2021 endte næsten præcist på det budgettede – på trods af hjælpepakker fra navnlig Salling Fondene og Aarhus Kommune desværre med et markant underskud.

Regnskabet samlede indtægter, inklusive de ekstraordinære – det vil sige hjælpepakker – endte på 32,4 mio. kr. mod forventet 32,6

De samlede udgifter udgjorde 33,7 mio. kr. mod forventet 33,9 mio. kr.

Årsresultatet blev dermed et samlet underskud på 1,2 mio. kr.

BESØGSTAL

De officielle besøgstal bar i sagens natur også dybt præg af Corona-krisen og endte på i alt 35.818. Heraf var kun 26.183 betalende gæster på selve museet.

Foto fra coronatiden?

Spritstander, afstandsskilt, lukket skilt eller lignende?

SEJENS

SEJENS er Naturhistorisk Museums nyeste formidlingsprojekt over for børn og unge, støttet med godt 5 millioner kroner fra Novo Nordisk Fonden. I SEJENS (jysk for science) prøver vi med humor og relevans, at møde unge dér, hvor de er. Det gør nemlig noget ved børn og unges engagement, når "naturpåvirkningen" foregår i fritiden og ikke blot i skolen.

Konceptet er ganske simpelt. Vi vil lave talkshows på YouTube, der handler om natur og naturfænomener, og vi vil gøre det på en måde, som appellerer til børn og unge, både i emner, tone og i lækkerhed. Som en del af SEJENS har vi foretaget en nyindretning af auditoriet, så der nu er både baggrund, lys og lyd i høj kvalitet, har ikke blot gjort en masse for optagelseskvaliteten, det har også skabt optimale vilkår for foredrag og andre aktiviteter.

Den hidtidige opbygning af SEJENS-talkshows har været, at museets vært og en inviteret medvært, som er udvalgt pga. vedkommendes appel til mål-

gruppen, har talt om forskellige naturfænomener eller -emner såsom ulve, lort, guld, sten, alkohol etc. Der har været en række faste elementer i udsendelserne, bl.a. Far Out og Se Jens, hvor museets medarbejdere har været i felten for at kigge nærmere på naturen. Der er bl.a. gravet efter guld, gnubbet snegleslim og rodet i kolorte. Ligeledes har der været quizzere og snak om medværtens forhold til emnet.

Trods megen forberedelse fik vi ikke for alvor skabt den dialog og det fællesskab vi ønskede med målgruppen. Der er ingen nemme veje til at gå viralt blandt unge, og slet ikke på Youtube. Ved indgangen til 2022 har vi derfor valgt at prioritere udviklingen af indhold til TikTok, hvor vi øjeblikkeligt har opnået en langt større udbredelse og en mere umiddelbar respons fra målgruppen. Vi er spændte på, hvordan formidling til de 10-18 årige udvikler sig det næste år.

SEJENS er ikke blot et fondsstøttet udviklingsprojekt, det er også et koncept for museets fremtidige formidling over for

den unge målgruppe. Vil vi nå mere end blot en enkelt eller to daglige skoleklasser, er der brug for en insisterende tilstedeværelse på de sociale medier, hvor en række populære karakterer på underholdende vis formidler indhold af såvel høj faglig som æstetisk kvalitet. I længden af det ambitionen, at denne slags formidling skal være lige så naturlig og hverdagsagtig for os som et oplæg i BioX eller en rundvisning i udstillingerne, og at de daglige aktiviteter på museet spiller intimt sammen med formidlingen på de sociale medier.

LEVEL

- 001 LORT
- 002 SLIM
- 003 GULD
- 004 ALKOHOL
- 005 STEN
- 006 LYN
- 007 ULV
- 008 EDDERKOPPER
- 009 DØD
- 010 HÅR
- 011 FEDT
- 012 ENSOMHED
- 013 IMMUNFORSVAR

Vi er slet ikke i mål, men vi er både ambitiøse og fortrøstningsfulde. Projektet drives af unge og entusiastiske medarbejdere, som er tæt på målgruppen, og naturen er en skatkiste af fantastiske fortællinger. Vi glæder os til 2022.

SEJENS

SEJENS
543 abonnenter

SAMLINGER – SPECIFY

Med en et hundrede år lang historie, hvor museet har indsamlet aktivt, har vi i dag omfattende og unikke samlinger af konserverede dyr, fra de mindste insekter til de største pattedyr. I 2021 afsluttede vi et stort projekt med at gennemgå alle samlingerne for lokalisering af materiale vi ikke længere ønskede at beholde. Dette materiale kunne for eksempel være fra private donationer, tiloversblevet materiale fra feltundersøgelser eller andet materiale, der ligger udenfor museets ansvarsområde. Det kunne også være materiale uden stamdata nødvendig for at de kan indgå i forskningen, materiale deponeret af andre museer eller materiale, der har været behandlet med sundhedsskadelige konserveringsmidler eller pesticider, der gør dem uegnede at håndtere og udstille. En udskillelse af dette materiale sikrer fokus, bevaring, øget brug og mere effektiv varetagelse af samlingerne. Projektet var støttet af Slots- og Kulturstyrelsen, der ved tidligere revision af museets samlinger netop havde anbefalet en sådan samlingsgennemgang. Det udskilte materiale blev

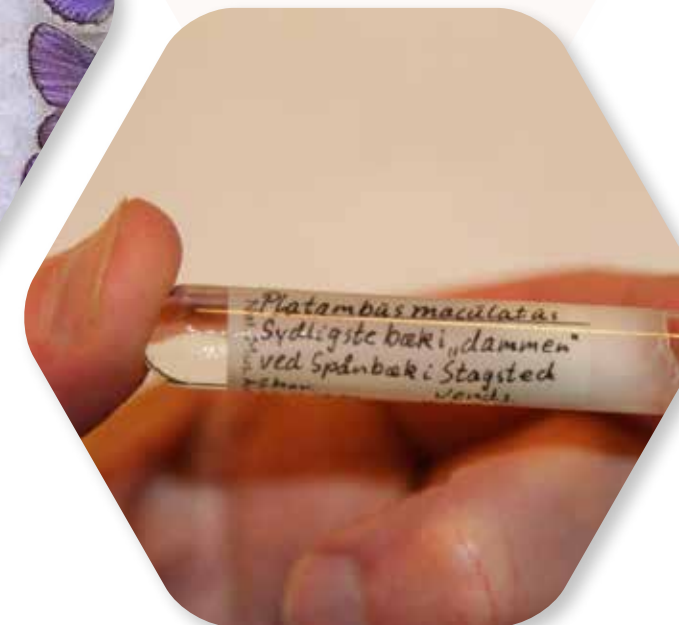
overdraget til andre museer, hvor det bedre passede ind i deres ansvars- og arbejdsområde.

Naturhistorisk Museum Aarhus indgik i 2021 i samarbejde om projektet Danish System of Scientific Collections, forkortet DaSSCo. Dette er et ambitiøst flerårigt projekt, der vil bestemme aktiviteterne i museets samlinger de næste år. Igennem DaSSCo skal Danmarks naturhistoriske samlinger digitaliseres, så viden herfra gøres tilgængelig for alle i det største danske digitale museumsprojekt nogensinde.

DaSSCo er en integreret del af det paneuropæiske DiSSCo - Distributed System of Scientific Collections, der pt. består af 120 institutioner i 21 lande. Målet er at gøre de mere end 1,5 milliarder genstande i alle de naturvidenskabelige samlinger i Europa digitalt tilgængelige. Det samlede budget for DaSSCo er på godt 61 millioner, hvoraf halvdelen er støttet af Uddannelses- og Forskningsministeriets Pulje til Forskningsinfrastruktur. I 2021 gennemførte vi et projekt,

finansieret af Slots- og Kulturstyrelsen, omhandlende afrensning af knoglepræparater indsamlet på museets ekspedition til Østafrika i 1947. Disse knogler blev i felten, i Afrika, behandlet med giftstoffet arsenik for at beskytte mod angreb af skadedyr. Projektets formål var at afrense knoglerne for arsenik og skimmelsvamp, så de kunne indgå i forsknings- og formidlingsarbejder uden at håndteringen af dem medførte sundhedsrisiko.

I 2021 tog vi det 200m² store nyopførte magasinrum i den eksisterende bygning i Trige i brug og flyttede museets knoglesamling hertil for en bedre fremtissikring.

AKTUELLE FORSKNINGSPROJEKTER

Guldsmede

Museets forskning i de danske guldsmede resulterede i år i tre internationale publikationer. I samarbejde med amerikanske og svenske kolleger sammenlignede vi udbredelsesmønstrene hos fem arter, der er udbredt på tværs af den nordlige halvkugle. Resultaterne viser, hvordan flere arter har spredt sig mellem den nye og gamle verden via Beringstrædet, og hvordan Nordeuropa er blevet genkoloniseret efter sidste istid. Sammen med kolleger fra Statens Naturhistoriske Museum har vi analyseret slægtskabsforholdene indenfor kobbervandnymferne, for at fastslå om den nye indvandrede art Grøn Kobbervandnymfe skal placeres i en anden slægt

Stor Blåpil (*Orthetrum cancellatum*).jpg

end de andre kobbervandnymfer. Resultaterne repræsenterer den første generelle slægtskabsanalyse af kobbervandnymfefamilien. Endelig har vi sammenlignet DNA-diversiteten af de to nærtstående arter Stor Blåpil og Lille Blåpil i Europa. Resultaterne viser, at de to arter har meget forskellig udbredelsehistorie og populationsgenetisk sammensætning, forskelle der delvist kan forklares med de to arters forskellige biologi.

Molerets insektfossiler

Museets store samarbejde med Fossil- og Moleremuseet på Mors og Fur Museum om molerets fossile insekter fortsætter for fuld styrke. I samarbejde med de to

museer, og amerikanske og canadiske kolleger har vi publiceret en artikel, der beskriver de første eksemplarer af en uddød og dårligt kendt guldsmedefamilie udenfor Nordamerika.

Micro-CT-scanning

Seniorforsker Thomas J. Simonsen har i samarbejde med engelske og spanske kolleger publiceret en artikel, der gennem micro-CT-scanning beskriver og analyserer udviklingen af hjernen (og særligt synscentret) hos spyfluer i puppestadiet. Han har ligeledes i samarbejde med danske kolleger publiceret en taxonomisk revision af småsommerfugleslægten *Apanteles* på de Kanariske Øer, hvor de beskriver tretten nye arter for videnskaben.

Ph.d.-afhandling

Aslak K. Hansen forsvarede sin ph.d.-afhandling om diversitet, slægtskab og udbredelsehistorie af rovbillgruppen *Quediina* på den nordlige halvkugle. Pt. er flere artikler ved at blive udarbejdet.

Den danske ulvebestand

Siden den første officielt godkendte ulveobservation i Dan-

mark i 2012, har overvågningen dokumenteret 34 forskellige ulve i Danmark, heraf 18 danskfødte. Samlet set er der fundet DNA-profiler fra 16 forskellige ulve, som er indvandret til Danmark. Det drejer sig om 13 hanner, to hunner, samt et individ med usikkert køn, som formentlig var en han. Elleve af de 16 identificerede immigranter har vha. deres DNA-profil kunne forbindes til deres fødeterritorier, som alle lå 400-850 km fra deres danske fundsteder (fem individer, som ikke kunne spores til fødested, havde en DNA-profil, som viste, at de stammede fra den centraleuropæiske ulvebestand). Ingen af de indvandrede ulve er blevet fundet i Tyskland efter de er blevet fundet i Danmark. Disse data viser entydigt, at de danske ulve er naturligt indvandret gennem Tyskland, samt at de fleste indvandrede ulve har efterladt sig så mange spor, at man må formode, at nye ulve vil blive opdaget inden for relativt få måneder. Den jyske halvø, som jo starter ved Hamborg, fungerer som en slags ruse for ulve på vandring. Det illustreres eksempelvis med den 'nordjyske hanulv', som få uger efter at have krydset den danske

grænse nåede til det nordlige Vendsyssel, hvor den i skrivende stund stadig at opholde sig.

I 2021 har der befundet sig omkring tretten voksne ulve, samt et ungekuld på mindst fire hvalpe i Danmark: Otte immigranter, otte danskfødte ulve og en af endnu ukendt oprindelse.

Det drejer sig om fire tilsyneladende stationære, enlige ulve: GW781m i Råbjerg-reviret i Nordjylland (indvandret i november 2017), GW1430m i Klosterhede-reviret i Vestjylland (indvandret ved årsskiftet 2019/2020), GW1468m i Oksbøl-reviret i Sydvestjylland (danskfødt, 2019), og GW2368m i Lille Vildmose-reviret i Nordjylland (indvandret i april 2021). Hanulvene GW1629m (indvandret i maj 2020), GW2020m (konstateret i august 2021) og GW1894m (konstateret i december 2021) regnes som en enlige strejfende ulv, der endnu ikke er blevet stationær, og deres nuværende opholdssteder er usikre, men regnes for at være i Danmark. Ud over de enlige ulve, er der registreret ulvepar i henholdsvis Ulfborg-reviret

(GW930f: danskfødt, 2017 og GW1840m: indvandret i maj 2020) i Vestjylland (etableret i maj 2020), Hovborg-reviret (GW1700f: indvandret i juni 2020 og GW1469m: danskfødt, 2019) i det sydlige Midtjylland (etableret i december 2020) og Skjern-reviret (GW1434f: danskfødt, 2019 og ukendt hanulv) i Vestjylland (etableret i september 2021). Da ulveparret i Skjern-reviret er etableret efter ynglesæsonen i 2021 har parret endnu ikke fået hvalpe. Hos ulveparret i Ulfborg-reviret er der ikke konstateret hvalpe selvom parret formodes at have været intakt igennem ynglesæsonen i 2021, mens Hovborg-parret har fået et kuld på mindst fire hvalpe.

Fra vildtkamera 20. maj 2021. Foto: Thomas Boesdal, Søren Krabbe, Mads Skamris

REWILDING MOLS

Rewilding handler om fremtidens natur. Ved at tage bestik af, hvordan naturen på vore breddegrader har fungeret gennem millioner af år, tilstræber man at genoprette naturlige økologiske processer med så begrænset menneskelig indgriben som overhovedet muligt. Dette langsigtede perspektiv gør, at rewilding anses for at være et væsentligt virkemiddel i det politiske mål om at sikre verdens naturarv for eftertiden.

Rewilding Mols på Molslaboratoriet blev indviet den 26. november 2016 og er et af de mest ambitiøse rewildingprojekter i Danmark. Med 120 hektar omfattet af projektet er det beskedent af størrelse, men naturen er mere varieret og artsrig end de fleste andre steder, og graden af menneskelig indgriben er reduceret til et minimum.

I Rewilding Mols er der i efteråret 2016 udsat en bestand af Exmoor-ponyer og Galloway-kvæg, der lever så vildt som overhovedet muligt. Bestanden holdes inde af et almindeligt 3-tråds-hegn, som nemt forceres

af alle andre arter. Hestene og kvæget kan reproducere sig frit og etablere flokke og territorier. De må derfor konkurrere om resurserne.

Lovgivningen kræver, at dyrene trives, så hvis vi frygter mistro for enkeltindivider, udtages disse af bestanden. De foræres væk eller aflives.

Rewilding Mols følges af forskere fra ind- og udland, og der er etableret en omfattende forskningsinfrastruktur med kontrolområder, så man kan sammenligne effekterne af projektet med den hidtidige drift.

Rewildingprojektet ser indtil videre ud til at have medført en meget stor rigdom af blomster og bestøvende insekter, ligesom der opstår en stor variation i bevoksningen.

Der er offentlig adgang overalt på arealerne, og der afholdes mange guidede ture. Bemærk, at heste og kvæg lever vildt og er ganske sky og aldrig opsøgende. Det er strengt forbudt at fodre, og man skal altid holde god afstand til dyrene.

Etableringen af Rewilding Mols blev i 2016 støttet med 1,2 millioner kroner af Den Danske Naturfond. Projektet modtager ingen offentlig støtte og finansieres af den ordinære drift, brugerbetaling og frivillige bidrag.

Som noget særligt ved Rewilding Mols er der etableret en omfattende forskningsinfrastruktur, der muliggør forskning på højeste videnskabelige niveau. Således er rundt på arealet etableret 22 tilfældigt placerede frahegninger, som er inddelt i fire felter, hvor der udføres alternative forvaltningsmetoder, nemlig vintergræsning, sommergræsning, efterårs-høslæt og en ren kontrol. Forskningen sigter bl.a. mod at kunne give videnskabelige svar på, hvad der sker med naturen som resultat af rewildingprojektet.

Allerede efter ganske få år med rewilding-projektet bemærkes en kraftig blomstring af urter, som tilskrives, at græsset i det tidligere forår har en tendens til at blive dødbidt, hvilket i stedet giver plads til rosetplanter. Ydermere observeres en stor strukturel variation, hvor buske indvandrer i det

åbne land, mens der opstår lysninger i skov og krat. Myretuer og muldvarpeskud er med at til at skabe yderligere variation

Molslaboratoriets arealer er alle omfattet af Mols Bjerge Nordfredningen og beliggende i habitatområdet Mols Bjerge med kystvande, som er et naturområde omfattet af international naturbeskyttelseslovgivning.

Af særlige internationalt definerede habitat-naturtyper på Molslaboratoriet skal nævnes surt overdrev, tør hede, rigkær, tidvis våd eng, egeskov, aske- og ellesump, hængesæk, bøg på muld, bøg på mor og endelig grå/grøn klit på stranden. Godt 2/3 af Molslaboratoriets arealer er karakteriseret som habitatnaturtyper. Disses tilstand kortlægges hvert 6. år af Miljøstyrelsen. Det er værd at bemærke, at Syddjurs Kommune er myndighed i den lysåbne natur, mens staten er myndighed i skovnaturen.

I begyndelsen af 1940'erne begyndte forskere fra universiteter og Naturhistorisk Museum

at undersøge og kortlægge naturen på arealerne. Den første samlede redegørelse blev publiceret i 1947, og siden da er fulgt adskillige publikationer om flora og fauna på arealerne. Det er dog først i de senere år - med introduktionen af digitale kameraer, databaser og medier - at vi for alvor har formået at samle en yderst detaljeret viden om arealernes naturindhold.

Siden år 2000 er der på Molslaboratoriet gjort mere end 30.000 fund af godt 3300 arter. For enkelte er forekomsterne på Molslaboratoriets arealer de seneste kendte i Danmark - det gælder bl.a. gylden jagtrovbillen og hvepsetaljesvirreflue. For flere arter er forekomsten på Molslaboratoriets arealer af national betydning - det gælder fx forekomsterne af mariehøneedderkop, humlerovbillen og kantet kohvede.

Af pattedyr ses skovmår og en meget stor bestand af grævling, ræv, hare og rådyr, ligesom egeren er hyppigt forekommende, og der er også mange

trolldflagermus i området. Fuglelivet omfatter ynglende grønspætte, sortspætte, korttået træløber, hvepsevåge, natugle, dobbeltbekkasin, vibe, hede-lærke, rødrygget tornskade og skovsanger.

Dagsommerfuglefaunaen var oprindeligt en af de rigeste i landet, men blev desværre kraftigt decimeret i sommertørken i 2018 - i lighed med i resten af Mols Bjerge. Dog ses en god bestand af guldhale, foranderlig blåfugl og spættet bredpande, ligesom komcabredpande flyver i store mængder. Møgbillefaunaen rummer arter som skyggemøgbille, slank møgbille, stumphornet møggraver og ternet møgbille, og der er meget store bestande af stor gødningsrovflue og kejserrovbillen. Bifaunaen omfatter arter som blåhatjordbi og blåhathvepsebi, kurvjordbi, brunhalet jordbi og klokkehumle. Af særlige planter kan nævnes bestande af mose-troldurt, almindelig mælkeurt, engelsk visse, majgøgeurt, vinget perikon, djævelsbid, tormentil, skedestar, loppestar, vårstar, hjertegræs og tandbælg.

UD AF HUSET-OPLEVELSER MED NATURHISTORISK MUSEUM

2021 blev et ukarakteristisk stille år ift. ud af huset-aktiviteter. I de senere år har museet i stigende grad været at træffe ude i landet, delvist drevet af fondsfinansierede aktiviteter som Habitat:Aarhus, #jegkiggerpåfugle, #99arter og Dansker med Ulve, men nedlukninger af store dele af kulturlivet påvirkede naturligvis disse aktiviteter i 2021.

Midt i april blev der endelig åbnet op for de første foredragsaktiviteter, og i løbet af sæsonen blev det til 30 foredrag rundt om i landet, ligeligt fordelt mellem Øst- og Vestdanmark. Emnerne var primært biodiversitet og rewilding, men også FN's verdensmål og generel bæredygtighed var blandt emnerne.

Årets første store aktivitet var Naturmødet i Hirtshals i slutningen af maj. Coronapandemien satte igen i 2021 et stort aftryk på hele afviklingen, der i det store hele foregik online. Naturmødet havde dog udtrykt et ønske om også at have aktiviteter i Hirtshals. Derfor havde museet arrangeret en landsdækkende bioblitz med base i Hirtshals, hvorfra vi sendte live

hele dagen. Samtidig var museet og projektet 99 arter at se før du bliver voksen inviteret på en walk & talk med Nordea-fonden og Anders Lund Madsen i Hirtshals. Denne blev transmitteret live på Naturmødets hjemmeside og på Facebook.

I slutningen af august var det så blevet tid til afviklingen af Aarhus Festuge. Museets stand var fyldt med spændende aktiviteter om 99 arter at se, før du bliver voksen og med en lækker smagsprøve på museets store udstilling Dansker Med Ulve. Blandt meget andet

kunne man møde en udstoppet ulv, som var en stor oplevelse for de 2600 gæster, der lagde vejen forbi.

Den 23. maj afholdt TV2 og Den Danske Naturfond en landsindsamling til vildere natur. På Molslaboratoriet blev der i dén anledning afholdt en bioblitz, hvor hver fundet art blev konverteret til et støttebeløb til fonden. En lang række af museets nuværende og tidligere studentermedhjælpere kortlagde arter, sorterede prøver og identificerede dyr under stereo-lupperne, og da dagens aktiviteter

Ude-af-huset aktiviteter med fokus på biodiversitet og bæredygtighed. Landsindsamling til fordel for vildere natur med Miljøminister Lea Wermelins deltagelse

blev gjort op på direkte fjernsyn, havde vi indsamlet mere end 300.000 kr. til fonden.

I foråret 2021 blev foreløbigt sidste sæson af 1 døgn, 2 hold, 3 dyr optaget til TV2. Programmet blev vist i prime time og havde generelt flotte seertal; i en enkelt uge formåede det at være det mest set på dansk fjernsyn bortset fra EM i fodbold. På DR1 er museet stærkt medvirkende i optagelserne til

den nye sæson af Giv Os Naturen Tilbage, som skal vises i 2023. Sammen med Frank Erichsen, også kendt som Bonderøven, bidrager museets medarbejdere med viden og inspiration mange steder ude i landet. Molslaboratoriet er hovedkontor for optagelserne, og rewilding-projektet får her massiv eksponering.

Billedtekst eller måske et citat i stort?

MOLSLABORATORIET SOM KURSUSVIRKSOMHED

Molslaboratoriet ligger midt i Nationalpark Mols Bjerge – lige midt i Danmarks smukkeste natur. Kursusvirksomheden har til huse til den gamle gård, Nedre Strandkær. Her er bindingsværk, stråtag og lækker kringle, - men også trådløst netværk (stabilt fibernet) over det hele, samt fuldt udstyrede lokaler til møder og foredrag.

Der er 54 senge fordelt på 29 hyggelige værelser. I sommertiden er det også muligt at flytte gruppearbejdet udenfor – i de forskellige "kroge" og solpladser omkring bygningerne og på græsplænen. Måske kommer hestene og køerne op for at "hilse på"

Der er mulighed for lidt adspredelse ind imellem det faglige indhold, - book en guide eller gå en tur på egen hånd. Måske finder I hestene?

Et ophold på Molslaboratoriet er også et ophold med naturen lige udenfor døren, - og trofaste gæster kommer igen år efter år. Igennem de sidste 20 år er antallet af ophold på egen forplejning steget ganske væsentligt, i forhold til fuld forplejning. Der er naturligvis økonomi forbundet hermed, men mange ser også værdien i at kursisterne samarbejder omkring måltidet - og opgaverne omkring forplejningen. Molslaboratoriet har de fysiske rammer til begge dele. I 2021 indrettede vi den

tidligere tjenestebolig til kursister, - Stuehuset kalder vi det. Corona-tiden har lært os at flere enheder/lokationer er godt for vore gæster, - således at man kan være sammen i hold, men dog holde afstand.

3 fuldstyrede mødelokaler med plads til 20-35 personer i hver er også ganske fleksibelt, - og her er det vigtigt med et godt og stabilt WIFI, - og det har vi!

I 2020 åbnede vi op for private fester og ophold, - det er en succes! Således måtte vi ændre vilkårene for udlejningen til, at det er hele Molslaboratoriet i en weekend man lejer.

Et kursusophold på Molslaboratoriet er også en pause fra den almindelige hverdag – med ro til arbejdet

Traveture blandt vilde heste og Galloway kvæg
Biodiversitet og rewilding lige uden for døren
Stråtag, fri wi-fi og elektronisk nøglesystem
Hyggelig atmosfære og smilende husalfer
Lidt væk - og meget mere sammen!
Wellness afdelingen lige udenfor
Træk vejret – og inhalér naturen
Midt i Nationalpark Mols Bjerge
Nu også udlejning til private

FRA SKOLETJENESTE TIL BØRN & UNGE FORMIDLING

Museets nye skoletjeneste indgår sammen med SEJENS i en ny overordnet formidlingsstrategi for Børn & Unge, der fokuserer på at starte begejstringen for naturvidenskab i en tidlig alder. Begejstring kommer fra kendskab og nysgerrighed, og derfor giver vi eleverne mulighed for at være 'hands on', både med genstande fra museets magasiner, og aktuelle problemstillinger som naturbevaring og biodiversitet. Fælles for alle skoleoplæg er at vi fremmer

et miljø hvor spørgsmål og fælles læring er opfordret. SEJENS gør adgangen til naturvidenskabelig tankegang tilgængelig for børn og unge; vi undersøger verden i øjenhøjde, og vi viser at ny viden kan findes i mange former. Med dette for øje fokuserer SEJENS på at møde eleverne hvor de er – og undersøge verden sammen med dem. Børn og unge undersøger i høj grad verden gennem sociale medier, og her skal vi selvfølgelig være med.

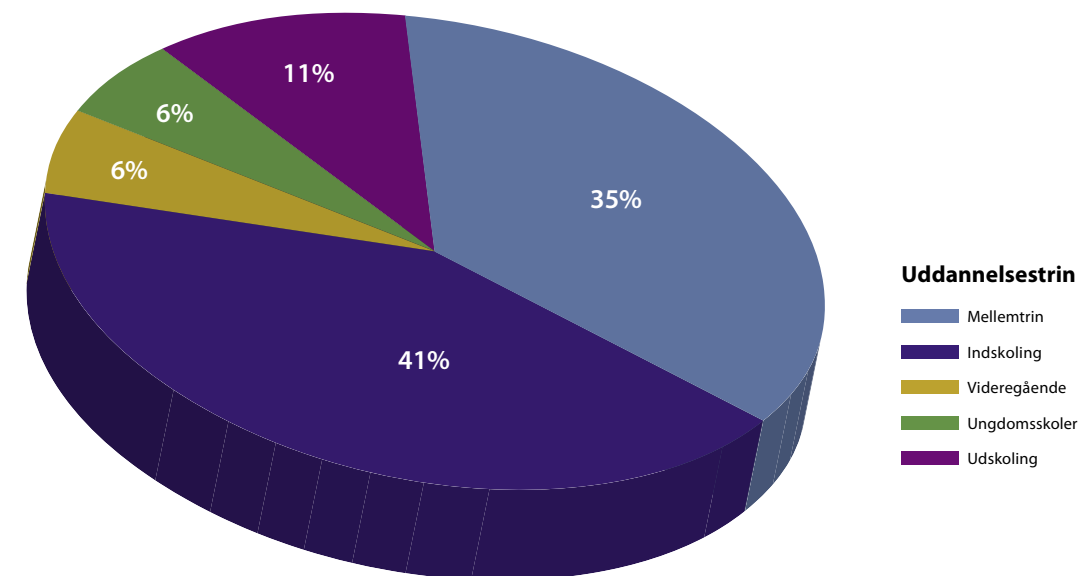
Derfor har SEJENS i 2021 bevæget sig helt ud, hvor målgruppen befinder sig: Vi er nu at finde på YouTube OG TikTok. Sammen med vores brugere går vi på opdagelse i alt mellem himmel og jord. Især TikTok er et medie der opfordrer til deltagelse, samskabelse og dialog – med SEJENS skaber vi et fællesskab der rækker udover museets fysiske rum, og ind i børn og unges digitale hverdag. Et af de stærkeste formidlingsgreb vi har som museum er dog

stadig den taktile oplevelse, og også i 2021 var efterspørgslen meget høj – med udstoppede dyr, skeletter, og kranier, har vi præsenteret naturen i en jordnær, sikker og spændende form. Eleverne har undersøgt danske skove, dyrene der bor her, ulve, og evolution, i samarbejde med vores formidlere. De fleste af museets oplæg er faciliteret af vores skolesamlingsmateriale – med det får eleverne en helt unik oplevelse, som de også kan tage med hjem.

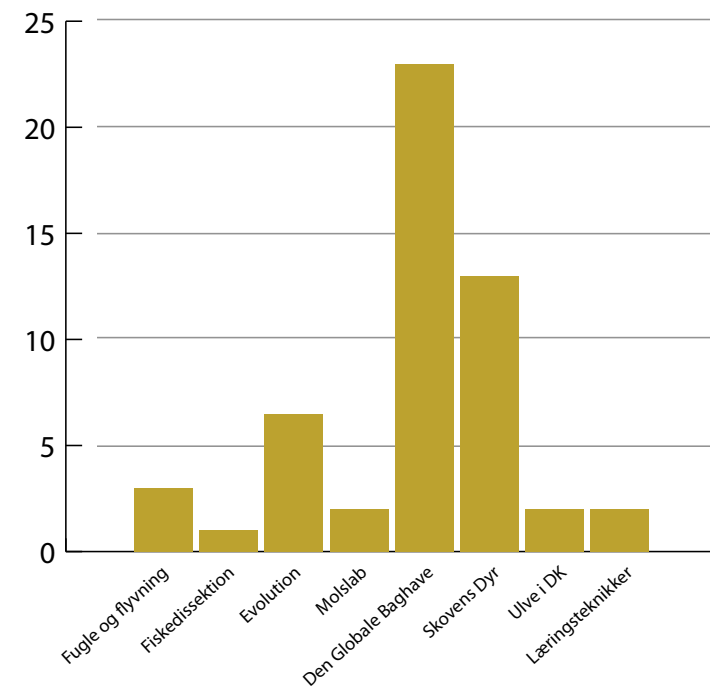
Digital deltagelse
Som et led i fornyelsen af museets formidling til børn og unge, har oplæggene Evolution og Ulve i Danmark i 2021 også fået et digitalt islæt: Her benytter vi KAHOOT, en quiztjeneste der i høj grad egner sig til interaktiv undervisning. Tjenesten har et konkurrenceelement, der tildeler eleverne point individuelt. Ved at 'gamificere' indholdet, en af hjørnestenene i SEJENS, bliver elevernes lærelyst og motivation for museets tilbud tydeligt højnet.

Skolebesøg i covid tid
I 2021 har vi udført 54 skoleoplæg i alt – dette tal er stærkt påvirket af Covid-restriktioner, som ledte til nedlukninger i jan-marts og igen i december, og affødte adskillige aflysninger. Som tidligere år er der flest skoleklasser fra Aarhus Kommune. Vi har i alt haft besøg af ca. 1031 deltagere, fordelt på alt fra førskole til videregående uddannelser. Oplæg som Skovens Dyr var fortsat populært, men også Ulve i Danmark, der er et oplæg i samspil med museets nyeste udstilling, Dansker med Ulve, har været meget efterspurgt – og er det fortsat i 2022.

Fordelingen af de 1031 deltagere, der har benyttet Skoletjenesten i 2021

Skoleoplæg fordelt på tilbud

2021 i tal

Naturhistorisk Museum var på bandereklamerne under EM i Håndbold med 18 x 30 sekunders visning i 3 kampe Mulighed for at eksponere sig overfor **900.000 seere**

Adventskonkurrence

1. søndag i advent
1.500 kommentarer
944 likes

34.775 Pers. nået

SALGS- OG KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN RYKKEDE I ÅR

2021. Et år der for salgs- og kommunikationsafdelingen (S&K) blandt andet bød på et stort arbejde med at transformere museets grafiske og brandmæssige identitet på vej mod det nye museum. Dette resulterede i et nyt logo, som bl.a. blev brugt til at markere museets 100-års jubilæum og sikrede en platform i en midlertidighed, indtil det nye museum kan navngives.

S&K havde også den store fornøjelse af at arrangere og facilitere hele to fysiske udstillingsåbninger i 2020 for henholdsvis "Dansker med Ulve" og 100-års jubilæumsudstillingen "Hvad er det Værd". Vi skabte PR for udstillingerne og sikrede mediedækning og markedsføring. S&K bidrog også i 2021 med at udvikle en kommunikationsstrategi for rewilding, da vi pludselig stod i en shitstorm pga. af vores forskning i rewilding, hvor fokus blev rettet mod dyrenes foderstand, hvilket krævede en ekstra indsats på kommunikationsfronten at formidle – især i forhold til de kritiske toner.

S&K arbejdede også med den allersidste udgivelse af Natur &

Museum. Denne gang omhandlende Slørvinger. Det blev således det sidste populærvidenskabelige hæfte som har indført danskerne i spændende naturvidenskabelige emner siden 1951. En lang række af hæfterne kan stadig købes i museets webshop. S&K intensiverede indsatsen og optimering af salg i webshoppen i 2021, hvilket corona gav et ekstra skub, for at sikre omsætning i en tid, hvor vi var fysisk nedlukket for gæster. Dette resulterede bl.a. i et rigtig godt digitalt julegavesalg.

S&K ansatte i 2021 en kollega med en SoMe profil til at løfte vores grafiske udtryk, øge antallet af følgere, interaktioner og kommunikation på SoMe generelt med det sigte at skabe loyalitet og branding, samt at løfte webshopsalget. 1. søndag i advent slog vi ny rekord med 944 likes, 1.500 kommentarer og 34.775 nåede personer for at vinde en træfugl i webshoppen. S&K arbejdede også i 2021 med og lykkedes med at etablere et 3-årigt mediepartnerskab med Jysk Fynske Medier, hvilket er et samarbejde af stor betydning for

museet, som vi er rigtig glade og stolte over. Dette betyder en øget synlighed for museet og dets arrangementer og en stor tilknytning til byens avis - Aarhus Stiftstidende.

S&K tog også i 2021 de første spadestik til at etablere et erhvervsnetværk med det sigte at sikre byens erhvervsliv kendskab og ambassadørskab frem mod det kommende Nature & Science Museum på Aarhus Ø, samt at erhvervslivet gør brug af museets aktiviteter så som skræddersyede arrangementer.

MUSEETS FACEBOOKSIDE HAR 15.168 FØLGERE

HYGGELIGE TAL FRA MOLS

590
kopper
god økokaffe

361
stykker
lækker
hjemmebagt
kringle

2017
glade
kursusgæster
– trods
Corona

DANSKER MED ULVE

I efteråret 2019 tog Naturhistorisk Museum Aarhus kontakt til De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune og København Zoo. Ønsket var at lave et stærkt tværfagligt samarbejde, der skulle munde ud i en vandreudstilling om ulv i Danmark.

Udstilling behandler relationen mellem ulv og menneske. To arter, der har levet side om side i Europa, siden mennesket indvandrede til kontinentet fra sydøst for mere end 40.000 år siden. I Danmark har samlivet mellem de to arter varet lige siden isens tilbagetrækning for mere end 10.000 år siden.

Men hvorfor forsvandt ulven fra Danmark? Og hvorfor vækker det så stærke følelser i folk, at den nu igen lever vildt og yngler frit i landet? Det er centrale spørgsmål, som udstillingen forsøger at give svar på. Udstillingen rejser også flere spørgsmål, om vores egen rolle i en ny og vildere dansk natur. Er der plads til vild natur i Danmark? Og er der plads til ulven?

Det er helt centralt for udstillingen ikke at tage stilling til

ulven, men derimod at nuancere og perspektivere debatten og gæsternes holdninger til ulv. Nuancerne kommer frem gennem et nøje kurateret udvalg af kulturhistoriske genstande og nedslag på vigtige tidspunkter over de seneste tusind år, i kombination med den naturhistoriske fortælling om ulven i fortid og nutid. Alt sammen krydret med de seneste nye resultater fra den nationale ulveovervågning, der varetages af Naturhistorisk Museum.

Undervejs i udstillingen bliver gæsterne aktiveret og opfordret til at dele deres holdninger til ulv. Forhåbentlig er grundlaget for de holdninger blevet styrket, efter turen gennem udstillingen.

Udstillingen er designet så man får en følelse af at være på ulvenes territorium. Man færdes mellem træer, stammer og store sten. Måske gemmer der sig en ulv, bag det næste hjørne? Udstillingen arbejder bevidst med

Jacob Bundsgaard, borgmester i Aarhus Kommune nyder udstillingen

stemningskabende lyd og lys og man kan gå på opdagelse efter små detaljer og gode fortællinger i scenografien.

Udstillingens store centerpiece stiller skarpt på fortællingen om, hvordan ulven er gået fra at være et vildt dyr, til gennem generationer at ende som en lille hund i en håndtaske.

Det er forunderligt, at det langt henad vejen er det samme dyr, der ligger i fodenden af sengen og står med hoved dybt begravet i maven på et kronstyr.

Der ligger et stort paradoks i ulv-hund-fortællingen. Den ene udgave af dyret, kalder vi menneskets bedste ven, mens den anden udgave af nogle, betragtes som det diametralt modsatte.

Hver halve time starter et show, der tager gæsterne med på en rejse ind i netop den fortælling. Showet er iscenesat med masser af lyd og lys og understøtter fortællingen i det store centerpiece, samtidig med, at det rejser nogle af de store spørgsmål i relationen, de to arter imellem.

Udstillingen er en sanselig, aktuell og vedkommende udstilling, om et af de varmeste naturpolitiske emner i Danmark i det seneste årti.

Udstillingen bliver vist på Naturhistorisk Museum i Aarhus fra 23. juni 2021 frem til 8. maj 2022.

Herefter flytter den til Holstebro, hvor den åbner i juni 2022, og forventes at flytte til København i sensommeren 2023.

OM MUSEUMSVIRKSOMHEDEN OG BESTYRELSEN

Naturhistorisk Museum

Naturhistorisk Museum, Aarhus er et statsanerkendt naturhistorisk museum. Som selvejende kulturinstitution virker det under museumsloven. Museet har et udstillingsareal på 2.500 m² og ligger i Universitetsparken i Aarhus. I Trige nord for Aarhus ejer museet et fjernlager, som anvendes til opmagasinering, bl.a. af museets spritsamling.

Molslaboratoriet

Nær Femmøller i Nationalpark Mols Bjerge ligger Molslaboratoriet, der består af den firlængede gård Nedre Strandkær og det tilhørende husmandssted. Bygningerne rummer forsknings- og kursusfaciliteter samt 150 ha naturarealer med hede, overdrev og skov. Naturplejen varetages af vilde Exmoor-ponyer og Gallowaykvæg.

Museets drift og udvikling

Museets drift og udvikling har i 2021 fokuseret på styrkelse af de organisatoriske og fysiske rammer, øgede klarhed på faglighed, øget fokus på selvfinansiering, stigninger i museets

aktivitets- og projektindtægter, øget professionalisering af opgavevaretagelsen jf. museumsloven samt Samt fremdrift af den langsigtede ambitiøse strategiplan, "Strategi 2030", som bestyrelsen i slutningen af 2016 vedtog som museets langsigtede styringsværktøj.

Naturhistorisk Museums bestyrelse

Bestyrelsen har været uændret siden den nuværende valgperiode begyndte i 2018, bortset fra at seniorinvesteringsrådgiver og byrådsmedlem Hans Skou pr. 1. april 2019 afløste tidligere regionsrådsformand Bent Hansen som formand for museet. Den samlede bestyrelses nuværende valgperiode udløber d. 31. marts 2022.

Bestyrelsen har i årets løb afholdt fem bestyrelsesmøder. Arbejdet har været hæmmet af Corona-krisen, hvorfor bestyrelsens heldagsseminar måtte aflyses, og nogle forkortes. Det vigtigste og mest tidskrævende emne for bestyrelsen også i 2021 var udviklingen i Nature & Science Museum Aarhus.

Væsentlige aktiviteter i 2019

Naturhistorisk Museums hundrede år blev formentlig også det hidtil mærkeligste! Covid-19/Corona-krisen satte fra primo marts et eftertrykkeligt præg på museets arbejdsvilkår, interaktion med publikum og samarbejdspartnere samt ikke mindst museets økonomi. Stort set intet forblev uberørt af pandemien.

De vigtigste Corona-milepæle for museet i 2020 var følgende:

- 12. marts: Museet er tvangslukket for publikum fra morgentunden.
- 13. maj: Efter samråd med Slots- og Kulturstyrelsen får museet lov til, at medarbejderne må genoptage fysisk fremmøde på museet i Universitetsparken og på Molslaboratoriet.
- 25. maj: Genåbning af museet, dog med forbehold og restriktioner – efter at have været lukket for publikum i 74 dage.
- 9. december: Museet bliver efter regeringsbeslutning 7. december igen tvangslukket for publi-

kum – foreløbigt til og med søndag 3. januar 2021 (men efterfølgende forlænget).

Naturhistorisk Museum ansøgte og fik bevilget støtte fra følgende hjælpepakker:

- Salling Fondenes og Aarhus Kommunes fælles hjælpepakke
- Slots- og Kulturstyrelsens Pulje til refusion for rabat på billetter og deltagerbetaling for kultur- og idrætsaktiviteter i forbindelse med Covid-19
- Erhvervsstyrelsens Kompensation for faste omkostninger
- Staten udbetalte derudover et mindre ekstratilskud til museets voksenlæring

Museet valgte i 2020 IKKE at søge hjælpepakken til hjemsendelse medarbejderne. Årsagerne er primært, at lukningsperioderne hver gang kun blev meldt ud med få uger ad gangen, samt at museet kun har få ansatte, hvis arbejde er direkte afhængige af, om der er åbent for publikum.

Konsekvenserne af Corona-krisen

og de deraf følgende nedlukninger og dekreterede eller selvpålagte restriktioner blev også for Naturhistorisk Museum særdeles omfattende. Mest tydeligt med hensyn til publikumstal og museets økonomi.

Efter et rekordår i 2019 med 135.000 gæster dykkede det samlede besøgs- og formidlingsantal således til kun cirka 45.483. Økonomisk blev 2020 det med afstand værste år nogensinde. Resultatbudgettet blev under indtryk af Corona-krisens første fase ajourført til et underskud på 1,9 mio. kr. De langvarige konsekvenser og krisens genopblussen sidst på året medførte imidlertid et underskud, der blev endnu større end oprindelig estimeret, idet årets resultat blev et underskud på 5,2 mio.

På den positive side af Corona-krisens implikationer tæller, at hele museets organisation lynhurtigt tilpassede sig andre måder at arbejde på, i og med at de fleste medarbejdere i perioder skulle arbejde hjemmefra og via elektroniske medier – samtidig med at organisationen er forblevet én samlet og særdeles aktiv enhed.

Naturhistorisk Museum har længe haft som delstrategi at opnå en transformation fra "klassisk museumsinstitution" til "moderne museums virksomhed" med fokus på bæredygtig faglig og økonomisk udvikling. Dette blev udfordret af Corona-krisen – men udviklingen er alligevel fortsat.

Årets vigtigste parametre kan sammenfattes således

- Forundersøgelsen i forhold til et Nature & Science Museum Aarhus på Aarhus Ø begyndte i forsommeren 2018 og blev afleveret i sommeren 2020. Bevilningen fra Salling Fondene på 3 mio. kr. var det økonomiske fundament bag forundersøgelsen.
- I september 2020 bevilgede Aarhus Kommune 50 mio. kr. til Nature & Science Museum Aarhus i sin investeringsplan 2024-2033 – hvormed et overordentlig vigtigt signal blev sendt til såvel byen som omverdenen.
- Årets væsentligste formidlingsaktiviteter har været særudstillingen med multikunstneren

Shane Brox om FN's 17 Verdens mål, udstillingsdelen af projektet 99 arter at se før du bliver voksen og udstillingen Fugleperspektiver, primært med værker af konservator og kunstner Erling Mørch.

- Museets formidlingsaktiviteter lå dog i høj grad uden for museet: Især projektet 99 arter at se før du bliver voksen – som Nordea-fonden har støttet med 4,2 mio. kr. – har været yderst velegnet til at nå børn og unge, både i skolesammenhæng og på internettet. Derudover har museets medarbejdere formidlet natur og naturvidenskab igennem populære naturprogrammer i tv, massiv formidling på landets skoler og gymnasier, samt formidlende vandreture med borgere m.m.

- Videnskabeligt nåede Naturhistorisk Museum igen flotte resultater. Inden for forskning af ulve er museet sammen med konsortiepartneren Aarhus Universitet førende på området, og trods en relativt lille stab er det lykkedes at hente

eksterne bidrag til at gennemføre en lang række videnskabelige projekter.

BESTYRELSEN

Erhverv Aarhus:

Hans Skou,
byrådsmedlem (formand)

Udpeget af Aarhus Universitet:

Aksel Bo Madsen, seniorforsker på Aarhus Universitet, Institut for Bioscience (næstformand)

Hans Brix,
Institutleder på Aarhus Universitet, Institut for Bioscience

Udpeget af Aarhus Kommune:

Kristian Jørgensen,
projektkoordinator, FSC Danmark

Udpeget af Jydsk

Naturhistorisk Forening:

Inga Kofoed Andersen, geolog,

Lisanette Qvortrup, skoleleder, Ellevangskolen i Aarhus

Fra Naturhistorisk Museum

Thomas J. Simonsen, seniorforsker, ph. D., cand. scient. (medarbejderrepræsentant)

Bestyrelsesmedlemmer

udpeget af resten af bestyrelsen:

Jakob Flyvbjerg Christensen,
direktør, Verdo

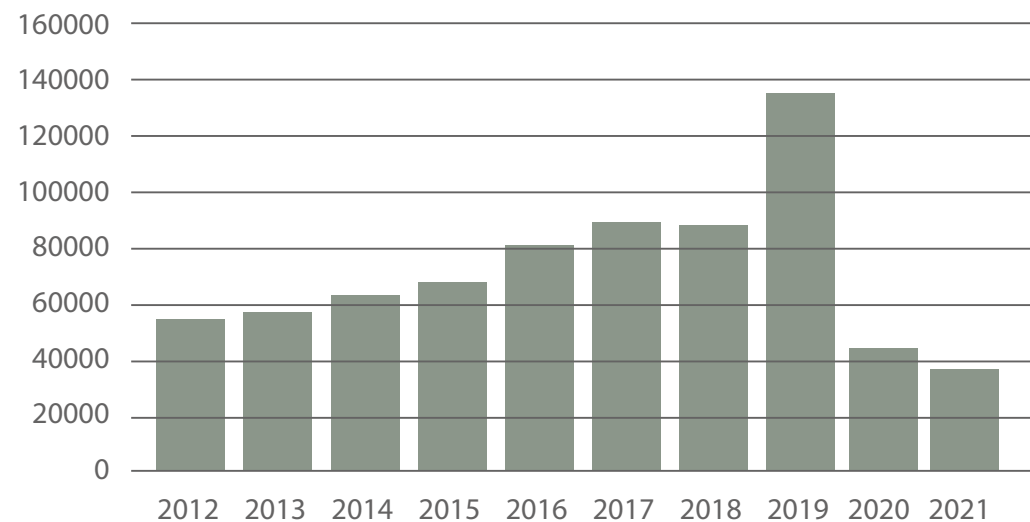
Mette Rønnau,
direktør, CABI

BESØGSTAL

År	2017	2018	2019	2020	2021
Besøgende i udstillingerne	68.699	62.353	106.914	43.639	26.174
Børn/unge ved undervisning	14.615	11.915	12.520	6.237	1.031
Børn/unge uden undervisning	24.954	20.062	22.876	17.025	11.875
Deltagere ved arrangementer uden for museets adresser	18.974	21.599	28.238	3.152	7.616
Samlet besøgstal	91.847	83.952	135.424	45.483	35.818

UDVIKLING I BESØGSTAL

ÅRSREGNSKABETS HOVEDTAL

(AFRUNDET I MILLIONER)

INDTÆGTER	2021
Tilskud	12,2
Eksterne projekter	12,1
Andre indtægter	5
Ekstraordinære poster	3
Indtægter i alt	32,4
UDGIFTER	
Lønudgifter	-18,6
Andre udgifter	-14,9
Udgifter i alt	-33,6
Finansielle poster	-0,1
Årets driftsresultat	-1,3

MEDARBEJDERE

Fastansatte

Allan Frank Nielsen
Teknisk ansvarlig

Anne-Marie Pedersen
Butiksmedarbejder

Anne-Katrine Leth Warmdahl
Butiksmedarbejder

Anni Kjeldsen
Daglig leder af Molslaboratoriet

Anton Kofoed Hansen
Ejendomsserviceteknikerelev

Astrid Fabrin
Servicemedarbejder, Mols, deltid

Bo Skaarup
Museumsdirektør

Camilla Mehl Hell
Formidler

Cecilie Hald Thøgersen
Kommunikationsmedarbejder

Chandra Maya C. Jacobsen
Studentermedarbejder-butik

Charlotte Vikkelsø Hansen
Konservator

Christina Vedel-Smith
Biolog

Daniel Feldborg Johannesen
Snedker

Desiré Wærum Sørensen
Servicemedarbejder, Mols, deltid

Elisa Maria Lund Hviid
Butiksmedarbejder

Emil Skovgaard Brandtoft
Biolog

Hans Viborg Kristensen
Konservator, samlingsansvarlig

Henrik Ochsner
Drifts- og administrationschef

Henrik Sell
Vicedirektør, formidlingschef

Jakob Worm Bisfort
SoMe ansvarlig

Jan Wendelin
Vicevært

Jane Thorn
Kurateringsassistent, deltid

Jens Thorving Andersen
Skoletjenestemedarbejder

Jeppe Flarup Sørensen
Naturforvalter, Mols

Johanna Maria Hardus
Servicemedarbejder, Mols, deltid

Karin Bjerg Larsen
Regnskabs- og HR-ansvarlig

Kent Olsen
Videnskabelig chef

Lars Brøndum
Biolog

Lars Bøgh
Kommunikation og booking

Malene Bjerg
Servicemedarbejder, Mols, deltid

Marianne Graversen
Kurateringsassistent

Marianne Junge
Udstillingsdesigner

Mathias Bak Jørgensen
Kommunikationsmedarbejder

Mia N. Gregersen
Salgs- og kommunikationschef

Miriam Horndrup
Kontorassistent

Morten D. D. Hansen
Biolog

Morten Ellegaard Petersen
Kommunikation og marketing

Katrine Høgh Vinter
Kommunikationsmedarbejder

Pernille M. Andersen
Biolog

Sanne Lund Jensen
Butiksmedarbejder

Susanne Bøgeskov
Butiksmedarbejder

Thomas Johannes Simonsen
Forsker

Tina Holmgaard Hansen
kontorassistent

Tina Ruhe
Regnskabsassistent, deltid

Tine Vendelbo Sørensen
Servicemedarbejder, Mols, deltid

Trine Maaetoft
Butiksansvarlig

Projektansatte

Ann Lisbeth Jensen
Samlingsmedarbejder

Ann Sofi Holm Svenningsen
Formidlingsmedarbejder

Anne Sofie Guldager
Samlingsmedarbejder

Amalie Vinter Zahle
Formidlingsmedarbejder

Birgitte Klahn
Kommunikationsmedarbejder

Cæcilie Hertzum Laursen
Formidlingsmedarbejder

Elisabeth Nellemann
Administrativ assistent

Emil Blom Oredsen
Samlingsmedarbejder

Erik Junge Madsen
Projektsekretær

Ida Kirstine Rohde Mikkelsen
Kommunikationsmedarbejder

Jeanett Høgsted
Formidlingsmedarbejder

Kåre Würtz Sørensen
Samlingsmedarbejder

Lars Skipper
Projektmedarbejder

Lasse Østerhaab Sell
Formidlingsmedarbejder

Lennart Ellegaard
Formidlingsmedarbejder

Line Borum Vesterheim
Samlingsmedarbejder

Marie Djernæs
Biolog

Morten Klein
Kommunikationsmedarbejder

Oskar Liset Pryds Hansen
Biolog, ph.d.-studerende

Rikke Bruun Pedersen
Biolog

Rikke Fastrup Knudsen
Samlingsmedarbejder

Salomine Freja Leoma Kit Falck
Biolog

Sara Wincentz Boas
Formidlingsmedarbejder

Signe T. P. Euselius
Formidlingsmedarbejder

Simon Kongshøj Callesen
Biolog

Sofia Stamati
Samlingsmedarbejder

Studentermød hjælpere

Birgitte Hyldahl Ptak
Studenterformidler

Charlotte Brown Petersen
Studenterformidler

Emilie Semma Skytte
Studenterformidler

Freja Scheffler
Studentermedarbejder

Jadwiga Christina Micor
Studentermedarbejder-PR

Janick Lauridsen
Studenterformidler

Julia Svane
Studenterformidler

Kasper Lange Christensen
Studentermedarbejder

Kasper Nielsen
Studentermedarbejder-PR

Laura Kragh Frederiksen
Studenterformidler

Mathias Fløe Holm
Studenterformidler

Niels Baunbæk
Studentermedarbejder

Rasmus Kristian Attrup
Studenterformidler

Sarah Falck Jensen
Studentermedarbejder

Signe Bøgh Tonnesen
Studenterformidler

Sofie Amund Kjeldsen
Studenterformidler

Sofie Hauge Andersen
Studentermedarbejder

Sofie Thylgård Dupont
Studenterformidler

Stine Braad Pinnerup
Studenterformidler

Emeriti

Jens Tang

Frank Jensen

Henning Petersen

Thomas Secher Jensen

